

Výroční zpráva 2008

MALÝ, VELKÝ PŘÍBĚH ANETKY

Naše první setkání s dvouletou Anetkou proběhlo koncem března roku 2007. Rodiče za námi přišli, protože jejich dcera byla diagnostikována s tzv. centrálním hypotonickým syndromem a ještě samostatně neseseděla, nestála, ani nechodila. Byla schopna se udržet ve vzpřímeném kleku, také zvládla sed na patách a sed s dopomocí. Do té doby maminka s ní pravidelně navštěvovala rehabilitaci a doma cvičila denně Vojtovu metodu.

Anetka na koni Gulliver na jaře 2007 – foto P. Duchoslav

Anetka při prvním setkání s koněm sice nejevila žádné známky strachu, ale téměř s námi nekomunikovala a byla velice fixovaná na maminku. Pohybové schopnosti, které jsme mohli u ní pozorovat, dávaly velkou naději na zdárný průběh terapie, proto jsme se rozhodli začít s hipoterapií 2 týdně. Vybrán byl 7letý anglický plnokrevník Gulliver, jehož pohyb hřbetu je nenáročný na koordinaci a rovnováhu. Ze začátku jsme střídali polohy vleže na bříšku (pasení koníčků) a sed pozadu s oporou o natažené horní končetiny. Polohy byly vybrány s cílem aktivovat vzpřímení trupu a normalizovat (zvýšit) svalové napětí. Sed pozadu zařazujeme většinou u těchto dětí na pár minut, jako motivaci do dalšího vývojového stupně. Terapie probíhaly maximálně 10 minut, víc holčička fyzicky nezvládala. Na závěr vždy následovala dlouhá relaxace vleže na zádech koně, kdy na Anetce byla znát lehká únava, ale také radost z proběhlé terapie.

Anetčin rychlý pokrok nás všechny mile překvapil a již po měsíci byla schopna kvalitního sedu popředu s držením za madla, i když stále jen 10 minut. Zpočátku holčička proplakala celou terapii, protože těžce snáší jakékoliv změny. Za další měsíc již zvládala bez obtíží sed popředu s držením za madla v plné délce terapie 20ti minut a bez pláče, chvílemi se dokonce laškovně usmála na fyzioterapeutku. Postupně jsme zvyšovali tempo a změnili jsme

koně s tzv. relaxačním pohybem hřbetu za více dynamického - 5letého anglického plnokrevníka Green Landa.

Poté následovaly letní prázdniny, po kterých se k nám Anetka vrátila. V listopadu 2007 byly patrné další změny k lepšímu, holčička vydržela chvíli stát, začala si broukat první slůvka a o měsíc později udělala první kroky s držením za 1 ruku. Sed se stával jistější, pomalu se začala pouštět rukama při chůzi a hodně se rozmluvila. Terapie probíhaly celý rok až do června 2008. Od začátku dalšího školního roku Anetka přesedlala na ještě náročnějšího koně – anglického plnokrevníka Tranzita, jehož dynamický a energický pohyb hřbetu je velmi náročný na stabilitu, koordinaci a rovnováhu. Jeho pohyb je velmi specifický a vzácný, protože rozhýbá pánev sedícího jezdce jako při chůzi do schodů.

Anetka na Tranzitovi na jaře 2009– foto P. Duchoslav

Anetce jsou 4 roky a je na ní vidět radost z každého setkání s námi a koníkem. Při terapiích se směje, potleskává a na závěr se mazlí s koněm. Holčička udělala od počátku veliký pokrok. Začínala na relaxačním koni vleže s oporou o předloktí 10ti minutovou terapií a dnes jezdí bez držení za madla 20 minut na koni s nejnáročnějším pohybem hřbetu. Anetka se hodně rozmluvila, při prvních setkáních téměř nekomunikovala s okolím, dnes se na nás směje, rozumí všemu a domlouvá se s ostatními svou vlastní řečí. Z nejistého sedu se za 2 roky dostala do stoje se samostatnou chůzí, běhá a zvládá i nerovný terén i schody. Terapie si užívá a my se radujeme z každého setkání s ní.

Pokračování hipoterapie i dalšího rehabilitačního cvičení má stále smysl. Naším společným cílem je do budoucna ještě více zdokonalit chůzový vzor a vzhledem k dosavadnímu pozitivnímu efektu hipoterapie podpořit Anetčiny verbální schopnosti.

*Radka Fišerová a Věra Lantelme
Fyzioterapeutky OS Svítání*

Paní Regina, maminka Anetky: Jak jsme se dostali ke koním? Tak to začalo v čekárně u neurologa v nemocnici, kde byl plakát a ihned nás to oslovilo. Zpočátku jsme měli strach z jízdy, protože do té doby jsme neměli možnost s koňmi přijít do styku. Ale po pár jízdách se vše změnilo a my si jízdu na koních jen užívali. Vlastně už zpočátku jsem si byla jista, že dceři jízda na koni pomůže, věřila jsem tomu, jelikož jsem si přečetla o této metodě z knih. Mé očekávání se splnilo a já mohu jen poděkovat za výbornou práci lidí, kteří se hipoterapii v Liberci věnují. Jsou výborní a vždy velmi vstřícní a milí. Jsme moc rádi, že můžeme provozovat hipoterapii právě ve Svítání.

Anetka na jaře 2009 – sama běhá z kopce i do kopce. Foto archiv OS Svítání

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Projekt

Občanské sdružení Svítání Jablonec nad Nisou (dále jen OS Svítání) poskytlo v rámci další etapy realizace projektu kontinuálního poskytování stálých ambulantních služeb hiporehabilitace¹ osob se zdravotním postižením v období od 1. ledna do 31. prosince 2008 **1206 terapií a lekcí pro 63 dětí a 14 dospělých**. OS Svítání se specializuje na hipoterapii² a aktivity s využitím koní². Účinky na zdravotní stav klientů jsou zaznamenávány písemně, pravidelně po každé terapii/lekcí do interní dokumentace - individuálních složek klientů.

Od září jsme rozšířili naše služby pro klienty o canisterapii – léčba pomocí psa.

Naše služby jsou realizovány ve stávajících podmínkách v Jízdárně JK Sever v Liberci-Horní Hanychov od října 2001. K dispozici máme bezbariérové prostředí včetně toalety, nástupní rampu, krytou halu, venkovní jízdárnu a cestu v otevřeném terénu.

Aktivity OS Svítání mimo přímých služeb hiporehabilitace

Akce pro klienty a veřejnost

Jedním z poslání OS Svítání je podpora integrace osob se zdravotním postižením a jejich rodin. V průběhu roku jsme uspořádali 5 akcí pro rodiny našich klientů a veřejnost, programová dopoledne v rámci volnočasových aktivit a léčebného pedagogicko-psychologického ježdění.

2. března	Jarní maškarní veselice Jízdárna JK Sever
3. května	Odborný seminář Biologie chování koní pro pracovníky v hiporehabilitaci
7. června	Den dětí na Prosečském hřebeni
14. – 15. června	Odborný seminář Anatomie a biomechanika pohybu koně
20. září	Odborný seminář Osteopatie koní
13. prosince	Vánoční besídka Vánoce se Svítáním, Jízdárna JK Sever

Podpora vzdělávání v hiporehabilitaci

Dalším z poslání OS Svítání je podpora vzdělávání v hiporehabilitaci pro profesionály a širokou veřejnost. OS Svítání je od roku 2003 „Střediskem praktické výuky pro hipoterapii“ pod záštitou České hiporehabilitační společnosti. V loňském roce jsme uspořádali 3 odborné semináře a 1 konferenci. Všechny vzdělávací akce získali souhlasná stanoviska od Unie fyzioterapeutů ČR a České asociace ergoterapeutů. Nabízíme k prodeji také výukový CD-ROM Praktický průvodce hiporehabilitací II. (2007), který je stále žádaný.

Odborné semináře:

5. dubna Konference Parajezdectví

¹ Hiporehabilitace je souhrnný název pro aktivity a terapie s pomocí koní pro osoby se zdravotním znevýhodněním.

² Hiporehabilitace se dělí na hipoterapii (metoda fyzioterapie), aktivity s využitím koní (metoda pedagogiky a sociální práce), terapie s využitím koní pomocí psychologických prostředků (metoda psychoterapie) a parajezdectví.

3. května Odborný seminář Biologie chování koní pro pracovníky v hiporehabilitaci
14. – 15. června Odborný seminář Anatomie a biomechanika pohybu koně
20. září Odborný seminář Osteopatie koní

Odborné konzultace a praxe

OS Svítání nabízí odborné konzultace a praxe jako placené služby v těchto odvětvích hiporehabilitace – management střediska, hipoterapie, léčebně pedagogicko-psychologické ježdění a trénink koní pro hiporehabilitaci. Vydali jsme informační brožury pro zájemce, které jsou ke stažení na našich webových stránkách.

Odborné konzultace - byly využívány zejména studenty středních a vysokých škol k získávání podkladů pro jejich závěrečné práce.

Odborné praxe – jedno i vícedenní praxe byly využívány jak studenty středních odborných a vysokých škol, tak také pracovníky z jiných hiporehabilitačních středisek.

Propagace činnosti

Webové stránky:

Webové stránky OS Svítání www.os-svitani.cz se těší vysoké návštěvnosti, průběžně je aktualizujeme, pečlivě se věnujeme odborné úrovni uváděných informací z oboru hiporehabilitace tak, abychom podpořili užívání jednotné a odborné terminologie v podvědomí odborné i laické veřejnosti. Stránky mají i anglickou verzi.

5

Bulletin OS Svítání

Od prosince 2007 vydáváme dvouměsíčník Bulletin OS Svítání s aktuálními informacemi o naší činnosti a z hiporehabilitačního světa. Bulletin je zdarma a je distribuován elektronicky na více než 800 emailových adres.

The Federation of Riding for the Disabled International (FRDI)

OS Svítání se stalo přidruženým členem mezinárodní asociace sdružující organizace a jednotlivce z celého světa zabývající se hiporehabilitací od dubna 2008 s účelem prezentovat svoji činnost i na mezinárodní úrovni.

Účast na mezinárodních konferencích

11. – 12. duben EU-Conference – Human & Horses: Dialog – Vídeň, Rakousko
16. – 17. duben Terapie a asistenční aktivity lidí za pomoci zvířat – ČZU Praha
14. listopad Pravda o zooterapii - ZSF JU České Budějovice

Časopisy a tisk

Říjen až prosinec – začal vycházet měsíční seriál, který pokračuje v roce 2009 o oboru hiporehabilitace a praktické činnosti OS Svítání v časopisu Planeta zvířat.

Září - článek s fotkami o naší činnosti vyšel ve zpravodaji FRDI.

Propagace všech akcí na největším tuzemském internetovém serveru o koních www.ejiuchannel.cz

Personální zajištění hiporehabilitace

Do 30. 8. - 5 stálých zaměstnanců (2,75 úvazku) - 2 fyzioterapeuty, 2 cvičitelé koní pro hiporehabilitaci, 1 asistentka hiporehabilitace (t.č. mateřská dovolená)

Od 1. 9. – 6 stálých zaměstnanců, nástup 1 fyzioterapeutky (20 hod měsíčně)

5 dobrovolníků – vodiči koní, asistenti a administrativní pracovníci

Klienti

Našimi klienty v hipoterapii jsou děti všech věkových kategorií od 1 roku věku s neurologickými (dětská mozková obrna, lehká mozková dysfunkce, atd.) a ortopedickými diagnózami (skolióza, vadné držení těla, atd.), zrakovými a sluchovými poruchami. Dospělí s neurologickými diagnózami (mrtvice, úrazy hlavy).

Dospělé osoby s mentálním postižením jsou zařazeny do skupinové terapie aktivit s využitím koní (klienti ÚSP Domov pod Skalami Kurovodicce).

Všichni klienti jsou zařazeni pro programů hipoterapie a aktivit s využitím koní podle jejich individuálních potřeb na základě písemného doporučení lékaře a závazné přihlášky k hiporehabilitaci.

6

Koně

Aktivní v hiporehabilitaci:

<i>Dan</i>	slezský norik, narozen 1994, ve vlastnictví OS Svítání
<i>Gulliver</i>	anglický plnokrevník, narozen 2000, pronájem koně za 1,-Kč ročně
<i>Lyra</i>	slovenský teplokrevník, narozena 2003, ve vlastnictví OS Svítání
<i>Tranzit</i>	anglický plnokrevník, narozen 1989, pronájem koně za 1,-Kč ročně od 1.9.
<i>Green Land</i>	anglický plnokrevník, narozen 2003, pronájem koně za 1,-Kč ročně; vyřazen z programu ze zdravotních důvodů a prodán 20.9.
<i>Salino</i>	kříženec hucula, narozena 2000, pronájem koně za 1,-Kč ročně; vyřazena z programu ze zdravotních důvodů a prodána 10.4.

Neaktivní v hiporehabilitaci

<i>Boneta</i>	československý belgik, narozena 1989, ve vlastnictví OS Svítání; klisna pracovala v hiporehabilitaci v letech 1999-2004, poté převedena do soukromé
---------------	---

stáje Dlouhý most jako chovná klisna; z finančních důvodů dána do bezplatného pronájmu 9.10.

Basia hříbě Bonety, narozena duben 2006, ve vlastnictví OS Svítání; převedena do stájí JK Sever 20.4. a zapojena do přípravy hiporehabilitačního koně

Bora hříbě Bonety, narozena duben 2007, ve vlastnictví OS Svítání, prodána 26.10.

POKRAČOVÁNÍ PROJEKTU

Hiporehabilitace je hlavní náplní činnosti OS Svítání od roku 1999. Tento projekt je dlouhodobý, personálně a provozně zajištěný a služby hiporehabilitace mají své pevné místo v komplexu služeb rehabilitace dětí a dospělých s různým zdravotním postižením. Služby jsou vyžadovány nejen rodinami dětí, ale i lékaři a doporučují je i ostatní odborní terapeuti s jinými specializacemi jako další terapii pro své klienty. Financování projektu zajišťujeme příjmy z vlastní činnosti a finančními prostředky z průběžného vícezdrojového fundraisingu.

Tým OS Svítání

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

Výkaz příjmů a výdajů pro období 1. 1. 2008 – 31. 12. 2008

PŘÍJMY	
Dary, dotace, veřejná sbírka	730.021,00
Příjmy z prodeje služeb (reklama)	45.000,00
Příjmy z vlastní činnosti (služby hiporehabilitace)	191.070,00
Příjmy z vlastní činnosti (školící činnost)	38.450,00
Prodej koně	5.000,00
Ostatní příjmy (bankovní výnosy)	21,86
Příjmy celkem	1.009.562,86

VÝDAJE	
Ustájení koní	430.720,00
Veterinární péče	16.400,00
Kování	20.020,00
Materiálové náklady – jezdecké a rehabilitační potřeby	63.758,00
Pronájem nebytových prostor	20.000,00
Provozní režie (služby)	14.280,90
Telekomunikační služby (poštovné, telefony)	16.108,00
Mzdové náklady	434.030,00
Školení zaměstnanců	8.950,00
Pojištění provozní odpovědnosti	4.495,00
Odpisy dlouhodobého majetku	7.866,00
Bankovní poplatky	2.935,00
Výdaje celkem	1,039.485,00

SPONZOŘI A DÁRCI OS SVÍTÁNÍ

Nad 100.000 Kč

NADACE ČEZ
Nadační Fond J&T

Nad 25.000 Kč

Medvídek Dáda, o.p.s, Mladá Boleslav
Nadace EURONISA
Nadace O₂
QUIISO-MIRAIS s.r.o., Praha
SIEMENS s.r.o., Fond pomoci, Praha
Statutární město Liberec
TECHNOLOGY s.r.o., Jablonec nad Nisou
Tesco Stores ČR, a.s.
VIPA CZ, s.r.o., Liberec

Do 25.000 Kč

ABB, s.r.o. Jablonec nad Nisou
A. RAYMOND, s.r.o., Jablonec nad Nisou
APPLIC s.r.o., Liberec
ATREA s.r.o., Jablonec nad Nisou
Autoslužby Pavlišta s.r.o., Jablonec nad Nisou
FILINGER Zbyněk
HAVAX, a.s., Liberec
HP Sporting, Jablonec nad Nisou
JABLOTRON s.r.o., Jablonec nad Nisou
MEDIA Liberec, s.r.o.
Město Jablonec nad Nisou
METAFO spol. s r.o., Mníšek u Liberce
MSV Výtahy Liberec s.r.o.
SEVEROCHEMA, Liberec
TERMIL s.r.o., Albrechtice v Jiz. horách
Tesco Stores ČR, a.s., sbírka zaměstnanců OD Liberec

Veřejná sbírka

Nadace EURONISA, sbírka „Pozvedněte slabé!“
Tesco Stores a.s., sbírka „Pomáhejte s námi“

Individuální dárci - Anonymní dárci - fyzické osoby

Materiální podpora

APPLIC s.r.o., Liberec – bezplatný pronájem učebny pro semináře
CAP-NET s.r.o., Liberec - webhosting
HLAWA creative s.r.o., Jablonec nad Nisou - grafické zpracování a tisk plakátu na mezinárodní konferenci ve Vídni

Všem našim dárcům upřímně děkujeme jménem klientů a pracovníků OS Svítání

Liberec, 1. června 2009

Helena Kuličová, Věra Lantelme